

Lezen op de Klimop

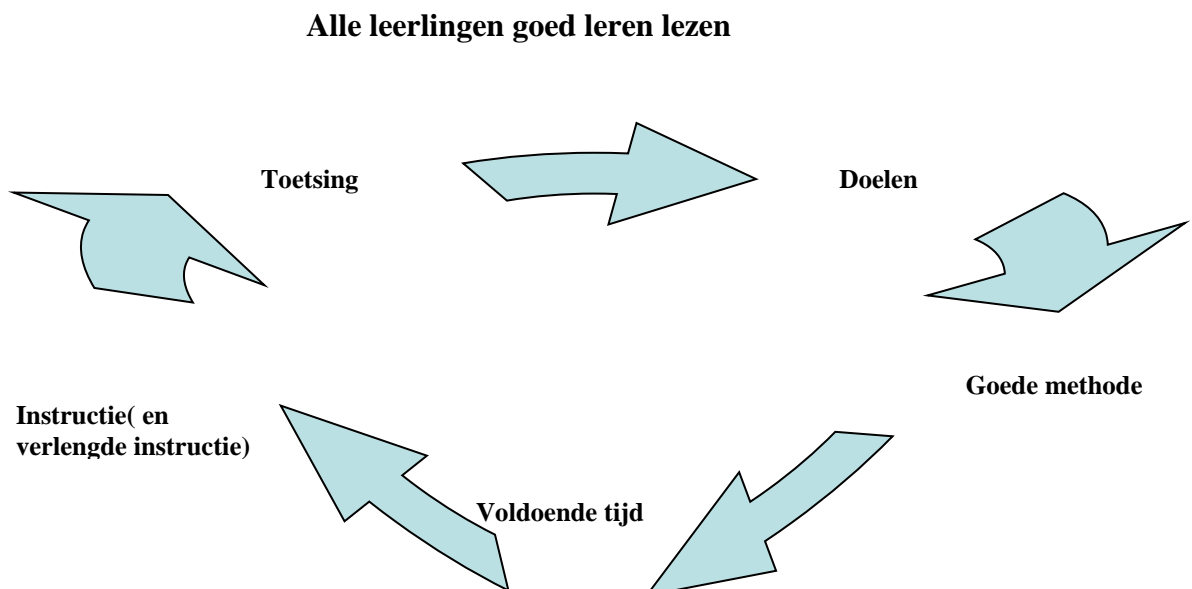
Een goede leesvaardigheid is het fundament voor een voorspoedige schoolloopbaan en een goed maatschappelijk functioneren.

Een goede leesvaardigheid is cruciaal voor de schoolloopbaan van leerlingen; het is een basisvaardigheid waarop andere kennis en vaardigheden verder bouwen. Daarom is het de opdracht van elke basisschool ervoor te zorgen dat (potentiële) risicolezers de school als gemiddelde lezers verlaten.

(uit:Elke leerling een competente lezer! Van dr. Kees Vernooy)

Kerncomponenten voor het leesbeleid op de Klimop:

- 1) We stellen duidelijke leesdoelen.
- 2) We zorgen voor goede instructie, zowel op groeps- als op subgroepniveau, geven daarbij veel voorbeelden en ondersteunen de leerlingen bij het toepassen.
- 3) We werken met kwalitatief verantwoorde methoden.
- 4) We besteden voldoende tijd aan lezen en aan zwakke lezers.
- 5) We signaleren risicolezers vroegtijdig en besteden meer tijd aan reteaching en preteaching van risicolezers.
- 6) We volgen de leesontwikkeling nauwgezet en verbinden daaraan consequenties voor de punten genoemd onder 2 tot en met 4.



We overleggen veel over deze zaken .We streven ernaar om de doelen te bereiken. Ook ouders worden betrokken in het leesonderwijs. Bijvoorbeeld door ouders te stimuleren tot samen lezen met hun kinderen, leesbladen mee te geven zodat ouders thuis met hun kind kunnen oefenen (woordrijtjes e.d. in groep 3), boekenpret in groep 1/2.

Het is de missie van de school om alle leerlingen na groep 8 als competente lezers af te leveren aan het voortgezet onderwijs.



Hoge doelen stellen



Om een goede leesstart te bewerkstelligen en om te bereiken dat alle kinderen vlot leren lezen, is het noodzakelijk dat we, als school, hoge doelen stellen!

- Eind groep 2 beschikken de leerlingen over
 - * een goede mondelinge taalvaardigheid
 - * goed ontwikkeld fonemisch bewustzijn
 - * letterkennis; eind groep 2 kennen ze 15 letters en kunnen ze hun voornaam kunnen schrijven.
 - * ontwikkeld begrijpend luisteren
- Eind groep 3 hebben alle leerlingen minimaal AVI-E3 (beheersing)
- Eind groep 4 hebben alle leerlingen minimaal AVI-M5 (beheersing)
- Eind groep 5 hebben alle leerlingen minimaal AVI-E6 (beheersing)
- Eind groep 8 verlaten alle leerlingen met minimaal AVI-E7/Plus

Alle groepen scoren voldoende voor Woordenschat

We nemen bij alle groepen aan het eind van het schooljaar, dus 1x de Cito toets Woordenschat af.

Het streven is om al deze doelen te bereiken, maar in de groepsplannen wordt beschreven wat we doen, wanneer leerlingen (nog) niet op hun einddoel zitten.

Ons leesonderwijs gaat uit van heldere, ambitieuze doelen. De doelen mogen niet te laag zijn. Is dat wel het geval, dan lijkt het alsof de school goed presteert, maar gevolg van dit zogenaamde succes is dat leerlingen in de volgende leerjaren onvoldoende van het onderwijs zullen profiteren.

Werkwijze in de groep:

| Inhoud | Materialen/middelen |
|---|---|
| Groepsinstructie Extra instructie aan zwakke lezers Convergente differentiatie (elke leerling een competente lezer) Goede lezers verrijkingsstof Zwakke lezers extra instructie | Volgens handleiding van de methode: -aanvankelijk lezen (VLL) -voortgezet technisch lezen (Timboektoe) Tutor lezen Stil lezen Mandjes lezen Maatjes lezen |

Convergente differentiatie:

Het is beter om uitval te voorkomen, preventief te werken. Een klassikale instructie met daarna een verwerking waarbij de leerkracht intensief de leerlingen begeleidt en direct feedback geeft op het werk.

De leerkracht legt uit en oefent samen met alle kinderen de leerstof in. Hierna geeft hij een verwerkingsopdracht en loopt door de klas om directe feedback te geven om fout inslijpen te voorkomen. Aan de risicoleerlingen geeft hij extra aandacht en instructie. Voor de sterke leerlingen heeft hij een verdiepingsopdracht die aansluit op het leerdoel en de gegeven instructie.

Veilig leren lezen:

Er is een minimumdoel voor de klas als geheel en een verdiepingsdoel voor de sterke leerlingen. Door de klas bij elkaar te houden wat betreft basisniveau, kan de instructietijd optimaal worden benut. Hiermee wordt uitval voorkomen, er wordt preventief gewerkt.

Timboektoe:

Met Timboektoe werken we aan de automatisering van de leestechiek, maar ook het competentiegevoel van kinderen krijgt aandacht. Met Timboektoe werken we klassendoorbekend!

| Tijd | Materialen/middelen |
|--|--|
| Groep 1-2 besteden minimaal 3 uur per week aan activiteiten die te maken hebben met het creëren van een goede leesstart. Leergebieden: Spreken Begrijpend luisteren Fonemisch bewustzijn Letterkennis Geletterde ervaringen Woordenschat | Bronnenboeken Map Fonemisch bewustzijn (CPS) Prentenboeken Voorleesboeken |

| | |
|--|---|
| <p>Groep 3 minimaal 360 minuten per week aandacht voor leren lezen Leergebieden: Aanvankelijk technisch lezen (w.o. aandacht letter-klankkoppeling en auditieve synthese) Begrijpend luisteren Woordenschat</p> <p>Groep 4-5 besteden minimaal 3 uur per week aan lezen Leergebieden: Voortgezet technisch lezen (w.o. lezen meerlettergrepige woorden en verhogen leessnelheid) Begrijpend lezen Woordenschat</p> <p>Groep 6-8 besteden minimaal 3 uur per week aan lezen Leergebieden : Begrijpend/Studerend lezen Woordenschat Onderhouden van de technische leesvaardigheid</p> | <p>VLL</p> <p>Methode voortgezet technisch lezen Timboektoe Nieuwsbegrip</p> <p>Leesvormen groep 3 t/m/ 8</p> <p>Methode voortgezet technisch lezen Timboektoe Nieuwsbegrip</p> <p>Leesvormen groep 3 t/m/ 8</p> <p>Methode voortgezet technisch lezen Timboektoe Nieuwsbegrip</p> <p>Leesvormen groep 3 t/m/ 8</p> |
|--|---|

Toetsing en monitoring

We gebruiken hiervoor de methode gebonden toetsen en de CITO toetsen.

CITO:

| | | |
|---------------|--------------------|---|
| Groep 1 en 2 | Taal voor kleuters | januari |
| Groep 3 t/m 8 | DMT | 2 ^e helft januari/begin februari eind mei/begin juni |
| Groep 3 t/m 8 | AVI | eind januari/begin februari eind mei/begin juni |
| Groep 3 t/m 8 | Begrijpend lezen | groep 3: einde schooljaar groep 4: januari en juni groep 5 t/m 8: januari |
| Groep 3 t/m 8 | Woordenschat | eind mei/begin juni |

Methodegebonden toetsen:

De toetsen uit de methoden Taalverhaal en Veilig Leren Lezen worden in de groepen 3 t/m 8 gedaan.

De resultaten van de toetsen worden door de leerkrachten en de ib`er besproken en geëvalueerd. Tijdens leerling- en/of groepsbesprekingen worden de toetsen in het team besproken.

Stilleesbeleid/toegepaste werkvormen

Motto's

*'Het grootste gevaar voor de meeste van ons is niet dat ons doel te hoog is en we het daardoor niet zullen halen, maar dat het te laag is en we het halen' (Michelangelo).

*'Verwacht meer en je zult meer krijgen' (Chickering & Gamson, 1987).

*'Leerlingen die in de begingroepen van het primair onderwijs zich een onvoldoende leesvaardigheid eigen gemaakt hebben, moeten voldoende instructietijd krijgen – in welke groep ze ook zitten – om zich alsnog een goede leesvaardigheid eigen te maken' (Eastin & Trigg, 1999).

*'Als je iets niet probeert, lukt het nooit' (Johan Cruiff, 2 juli 2003).

Stil lezen

Kees Vernooij geeft de volgende omschrijving van stil lezen:

“Stillezen is een periode van ongestuurd lezen, gebaseerd op het eenvoudige uitgangspunt dat door meer lezen de leesvaardigheid beter zal worden. Het doel van stillezen is leerlingen te helpen een goede leesgewoonte en een goede leesvaardigheid te ontwikkelen.

Stillezen is met name een krachtig instrument als dit dagelijks op een vast moment gebeurt, bijvoorbeeld 15 á 30 minuten.”

De betekenis van stillezen voor ons leesonderwijs.

De betekenis van stillezen hangt samen met de volgende omstandigheden:

1. Het meeste lezen op school is het lezen van 'verplichte teksten' in methoden, zowel tijdens het taal/leesonderwijs als bij het onderwijs in de kennisgebieden. Bij stillezen krijgen de kinderen de kans zelf gekozen teksten te lezen.

2. Tijdens het stillezen ontdekken veel beginnende lezers, dat ze hun decodeervaardigheid kunnen gebruiken om woorden te lezen die ze nog niet eerder gelezen hebben.

3. Veel onderzoek over ongemotiveerde klassen of groepen leerlingen voor lezen laat zien dat stillezen tot gevolg kan hebben dat deze kinderen meer gaan lezen.

4. De hoeveelheid tijd die leerlingen buiten school lezen, neemt als gevolg van stillezen dikwijls toe. Dikwijls gaan kinderen hun ouders om boeken vragen om deze thuis te kunnen lezen. Dit is belangrijk, omdat kinderen die thuis nooit lezen bijvoorbeeld minder goed gaan lezen vanwege het 'zomerverlies'.

5. Sommige kinderen die om welke reden dan ook thuis nooit lezen, lezen door stillezen op school wel regelmatig voor zichzelf.

Voor de Klimop betekent dit nu:

- op woensdag samenlezen (Timboektoe) (groep 4 t/m 8) Halverwege het schooljaar kunnen eventueel kinderen van groep 3 instromen.
- op maandag- en dinsdagmorgen tutorlezen groep 3/4 met kinderen van groep 7/8 als tutor. Groep 3 stroomt in na de herfstvakantie.
- drie(groep (3/4), vier dagen (5 t/m 8) wordt er meteen na de grote pauze in de hele school aandacht besteed aan lezen in verschillende werkvormen (zie bijlage). Groep 3 stroomt in na de herfstvakantie en er kan voor gekozen worden voor een andere invulling van deze tijd.

Om de leesmotivatie te stimuleren werken we in groep 3 t/m 8 ook af en toe met **mandjeslezen**.

Dit is een vorm van vrij lezen die ervoor zorgt dat de kinderen zelf een boekje kunnen uitzoeken en kunnen lezen. We zorgen voor uitnodigende boekjes en tijdschriften. In de mandjes zitten o.a. de volgende keuzes voor de kinderen: een strip, een tijdschrift, een prentenboek, een informatief boek, een kort verhaaltje, gedichten, krantenknipsels.

De activiteit duurt 30 minuten (incl. mandjes pakken en opruimen)

- 10 minuten lezen de leerlingen in een gekozen boekje
- 5 minuten uitwisselen met elkaar wat ze net gelezen hebben.
- 10 minuten lezen, ze mogen nu een ander boekje kiezen of gewoon doorlezen.

Voor groep 1/2 gaan we na de herfstvakantie maatjeslezen, leerlingen uit groep 8 gaan de leerlingen van groep 1/2 voorlezen

Afspraken voor een goed verloop van het stillezen:

- elke dag is er tijd voor stillezen.
- de leerlingen beschikken zoveel mogelijk over een boek als de periode van stillezen ingaat. Tijdens het stillezen een boek in de klassenbibliotheek zoeken, is storend. Indien het echt nodig is niet meer dan twee leerlingen tegelijk naar het leesplein. Leerkrachten dragen zorg dat de leerlingen het boek uitlezen;
- elk kind leest uit een zelf gekozen boek, waarbij er wel voor gezorgd moet worden dat het kind een boek heeft dat bij zijn of haar leesniveau past;
- tijdens het stillezen wordt er in de klas niet gesproken en gelopen;
- tijdens de periode van stillezen staat het leesplezier centraal en niet bijvoorbeeld het voorbereiden van toekomstig werk;
- na beëindiging van de periode van het stillezen kan er vijf minuten gesproken worden over wat er gelezen is. Dit kan aan de hand van de vragenkaartjes. (Zie bijlage) Ook kunnen kinderen dan naar andere kinderen toe aanbevelingen doen om een bepaald boek te lezen, omdat ze er zelf zoveel plezier aan beleefd hebben.

Hoewel de periode van stillezen eigenlijk een stille tijd zou moeten zijn, hoeft dit voor beginnende lezers die dikwijls voor zichzelf hardop lezen niet het geval te zijn. Dan is meer aan de orde dat het stillezen rustig in plaats van stil verloopt.

Zwakke lezers

Het is van belang ervoor te waken dat zwakke lezers te moeilijke boeken pakken. Een middel om dit te voorkomen, is het laten toepassen van de zogenaamde vijfvingertest. Deze houdt in,

dat de leerkracht de leerling vraagt een pagina uit het boek te kiezen, waarna de leerling deze vervolgens voor zichzelf moet lezen.

Als hij deze pagina gaat lezen moet hij de vijf vingers van een hand omhoog houden. Elke keer als de leerling een woord tegenkomt dat hij moeilijk kan lezen, moet hij of zij een vinger naar beneden doen. Als alle vingers voor het einde van de pagina naar beneden zijn, dan is het boek waarschijnlijk te moeilijk.

De leerling kan het dan beter terug leggen en een boek kiezen dat niet zo moeilijk is. Het is van belang, dat de leerkracht de leerling duidelijk maakt dat het kiezen van een dergelijk boek ten koste van het plezier in lezen gaat en het niet een kwestie van dat boek niet mogen is.

Tot slot

Stillezen moet een onderdeel van het leesprogramma van een school zijn, omdat het een bijdrage kan leveren aan beter lezen, plezier in lezen en levenslang lezen. Uit onderzoek in Enschede (2008) blijkt, dat kinderen stillezen zeer waarderen!

De uitgangspunten voor de praktijk van stillezen moeten gebaseerd zijn op het verbeteren van leesresultaten door aandacht voor motivatie, interesse, zelf kunnen kiezen, voorbeeldfunctie van de leerkracht en meer tijd.

Kernelementen voor het succesvol laten zijn van stillezen zijn:

- elke dag tijd voor stillezen,
- de aanwezigheid van veel leesmateriaal over uiteenlopende onderwerpen,
- de aanwezigheid van materiaal van verschillend leesniveau in de school.

tutorlezen



naam :
groep :
leest met :
groep :

Tutor zijn is niet niks!!!

Je helpt een andere leerling beter te lezen!

Dat betekent wel, dat je tijdens het lezen al je aandacht bij je leesgenootje en het lezen moet hebben!

Dus niet intussen iets anders doen.

Let op je houding, geef het goede voorbeeld!



Veel plezier samen!

Hier vind je nog wat tips!



- Praat over het gekozen boek en bekijk de plaatjes
 - Vraag regelmatig of ze de tekst begrijpen
 - Leg moeilijke woorden uit
 - Wissel samen lezen en alleen lezen af
 - Geef complimentjes
 - Verschillende vormen van samen lezen
 1. tegelijk hardop
 2. om de beurt een zin
- 3. tutor leest een bladzijde voor medeleerling wijst met vinger bij en leest daarna dezelfde bladzijde
- 4. om de beurt een bladzijde

stillezen



Lezen voor jezelf is de prettigste manier om te lezen. Dat geldt ook voor de meeste kinderen.

Door meer lezen, beter lezen.

Kinderen die veel stillezen, doen het beter bij begrijpend lezen omdat hun woordenschat is toegenomen.

Op de Klimop hebben we afgesproken dat we op maandag en donderdag een half uurtje stillezen door de hele school. Van 12.45 u. - 13.15 u. inclusief 5 minuten voor boekpromotie.

Sommige kinderen kunnen vertellen over wat ze gelezen hebben.

Ook de meester of juf leest in dit half uurtje!



Tijdens het lezen wordt er niet gelopen, dus zorg er voor dat je meteen kunt beginnen als je binnen komt na de pauze.

Als je boek bijna uit is leg je alvast een volgend boek klaar.

Natuurlijk is het tijdens het stillezen ook stil!

mandjeslezen



We gaan starten met het **mandjeslezen** in de klas, het is heel simpel maar toch heb je steeds een ander leuk boek. Het recept voor mandjeslezen:

Nodig:

- *mandjes
- *boeken(voor alle leeftijden geschikt)
- *kinderen

Doen:

- *groepjes indelen
- *mandjes kopen
- *zorgen voor leesmateriaal dat per week anders is, gebruik hiervoor de volgende ingrediënten:

- stripboeken
- kranten
- tijdschriften
- Donald Duckjes
- informatieboeken
- leesboeken
- gedichtenbundels
- prentenboeken
- en misschien zijn er nog wel meer mogelijkheden

Aanpak in de groep:

- *verdeel de leerlingen in vaste groepjes
- * vul elk mandje met 1 soort leesmateriaal (of leesmateriaal over een onderwerp): bijvoorbeeld prentenboeken
- * verdeel de mandjes over de groepjes
- * tijdens de leestijd mogen de leerlingen alleen uit dat mandje lezen
- * wissel elke week van mandje

Resultaat:

Alle leerlingen maken kennis met verschillende soorten leesmateriaal, en leren op deze manier wat ze leuk vinden en krijgen zo een bredere interesse. Wissel de mandjes regelmatig af.

Alle leerlingen zitten lekker rustig op hun eigen plek te lezen.

Regelmatig heb je nieuwe leesmaterialen in je klas.

We zorgen voor uitnodigende boekjes en tijdschriften. In de mandjes zitten de volgende keuzes voor de kinderen: een strip, een tijdschrift, een prentenboek, een informatief boek, een kort verhaaltje, gedichten, krantenknipsels.

De activiteit duurt 30 minuten (incl. mandjes pakken en opruimen)

- 10 minuten lezen de leerlingen in een gekozen boekje
- 5 minuten uitwisselen met elkaar wat ze net gelezen hebben. 10 minuten lezen, ze mogen nu een ander boekje kiezen of gewoon doorlezen.



maatjeslezen



Voorlees Geheugen-steun

Van te voren:

- * Denk aan je kleuter als je een boek kiest: wat zou hij of zij leuk vinden.
- * Lees het boek goed door: zijn er moeilijke stukjes of waar kun je reactie verwachten.
- * Wat moet je kleuter weten om het verhaal te kunnen begrijpen. Bedenk wat je van te voren moet uitleggen.
- * Bedenk een inleidend gesprekje om je kleuter alvast over het onderwerp na te laten denken.
- * Denk na over welke vragen je kunt stellen:
 - aanwijs vragen (zie jij het konijntje?)
 - wat, wie vragen (wie heeft dat gedaan, denk je?)
 - waarom. Hoe vragen (waarom zou hij dat doen?)
 - eigen ervaringen (heb je zelf weleens ...)
- * Oefen het voorlezen een paar keer hardop (denk aan de sfeer van het verhaal).

Tijdens:

- * Haal je kleuter op en doe dat steeds zo veel mogelijk op dezelfde manier.
- * Ga op je vaste plekje zitten.
- * Bekijk samen de voorkant.
- * Vertel of vraag alvast iets over het onderwerp zodat je kleuter is voorbereid op wat er gaat komen.
- * Lees het verhaal zo mooi mogelijk voor en denk aan je voorbereiding.
- * Let goed op of je kleuter het verhaal nog leuk vindt en begrijpt.
- * Hou je kleuter bij het verhaal:
 - stel vragen (aanwijs-, wat, wie-, waarom-vragen en eigenervaringen van de kleuter)
 - laat de kleuter zinnen aanvullen (bv. bij rijm of herhaling)
- * Als het verhaal uit is, kun je het nog een keer bekijken en de kleuter laten vertellen.
- * Breng je kleuter terug naar de klas.